Sosiaali- ja terveysministeriö

Kirje

24.9.2025

VN/15867/2025
VN/15867/2025-STM-7

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys HE 71/2025 vp eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta: Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 71/2025 vp eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää pyynnöstä lausua hallituksen esityksestä rikoslain 16 muuttamiseksi ja toteaa, että se antaa lausuntonsa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan ja sosiaali- ja terveysalan henkilöstön näkökulmasta, ei niinkään rikosoikeudellisiin kysymyksiin liittyen.

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain rikoksista viranomaisia vastaan koskevaan 16 lukuun lisätään uusi 3 a §, jossa poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen määritellään rikokseksi. Säännöksen mukaan se, joka estää tai olennaisesti vaikeuttaa poliisi- tai hälytystoimintaa 1) käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla käyttää väkivaltaa poliisin taikka pelastus- tai ensihoitotoiminnan henkilökuntaan kuuluvaa kohtaan tai 2) anastamalla poliisin, pelastustoimen tai ensihoidon toiminnassa käytettävän kulkuneuvon tai olennaista välineistöä, merkittävästi vahingoittamalla sellaista kulkuneuvoa tai välineistöä taikka estämällä sellaisen kulkuneuvon tai välineistön käytön, on tuomittava poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisesta vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi. Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisesta tuomittaisiin myös se, joka menettelee 1 momentissa tarkoitetulla tavalla sitä kohtaan, joka poliisi-, pelastus- tai ensihoitotoiminnan henkilökuntaan kuuluvan henkilön pyynnöstä tai suostumuksella avustaa poliisi- tai hälytystoiminnassa.

Lisäksi ehdotetaan, että 16 lukuun lisättäisiin uusi 3 b §, jonka mukaan, jos poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentekijä on tuomittava poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamisesta tuomittaisiin myös se, joka oikeudettomasti muulla kuin 3 a §:ssä tarkoitetulla tavalla estää tai olennaisesti vaikeuttaa poliisi- tai hälytystoimintaa. Tavoitteena on vahvistaa poliisi-, pelastus- ja ensihoitotoiminnassa työskentelevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa ja turvata yleisesti yhteiskunnallisesti tärkeän toiminnan eli tässä yhteydessä poliisi- ja hälytystoiminnan häiriötöntä hoitamista.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää esitettyä ehdotusta kannatettavana ja tarpeellisena niin poliisin, pelastus- ja ensihoitotoiminnan henkilökuntaan kuuluvien kuin poliisi-, pelastus- tai ensihoitotoimen kaluston suojaamiseksi, mutta ennen kaikkea poliisi- ja hälytystoiminnan häiriöttömän hoidon turvaamiseksi.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

Ehdotetut säännökset, jolla poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen määritellään rikokseksi, vahvistaa erityisesti ensihoitotyötä tekevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa, sillä säännösten soveltamisen edellytyksenä ei esityksen mukaan olisi rikoslain 16 luvun virkamiehen vastustamista koskevien 1-2 §:n soveltamisen tavoin se, että teko kohdistuu virkamieheen (tai virkamieheen rikoslain 16 luvun 20 §:ssä säädetyin tavoin rinnastettavaan henkilöön) ja että teon kohteena oleva henkilö käyttää tehtävässään julkista valtaa. Rikoslain 16 luvun virkamiehen vastustamista koskevat säännökset soveltuvat ensihoitotyötä tekeviin henkilöihin kohdistuviin tekoihin harvoin edellä mainittujen edellytysten vuoksi. Ensihoitotyötä tekevien henkilöiden rikosoikeudellinen suoja ei jatkossa edellyttäisi jälkikäteen tehtävää arviointia siitä, onko teon kohteena ollut henkilö käyttänyt tehtävässään julkista valtaa vai ei. Tämä vahvistaa hälytystoimintaan osallistuvien ensihoitotyötä tekevien henkilöiden oikeusturvaa. Tehokkaammalla puuttumisella väkivaltaa ja sillä uhkaamista sisältäviin tilanteisiin on oletettavissa myönteisiä vaikutuksia myös ensihoidon tehtäviä hoitavien henkilöiden työturvallisuuden kannalta, sillä ehdotettujen säännösten voidaan arvioida ennaltaehkäisevän säännöksissä tarkoitettua käytöstä. Kuten nyt kyseessä olevassa hallituksen esityksessä on todettu, muutokset ilmentäisivät vielä aiempaa vahvemmin, että työtehtävässä olevaan kohdistuva väkivalta tai sillä uhkaaminen ei ole missään määrin hyväksyttävää.

Sosiaali- ja terveysministeriö on aiemmin oikeusministeriölle laatimassaan lausunnossa nostanut esille, että ensihoitotyötä tekevien henkilöiden työturvallisuuden varmistamisen lisäksi tulisi harkita rikoslain sääntelyn laajentamista myös muiden sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön kuuluvien henkilöiden turvallisuuden suojaamiseksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla väkivallan tai sillä uhkaamisen kohteeksi joutuminen on valitettavan yleistä, ja sitä tulisi torjua työnantajan vaikuttamismahdollisuuksien piirissä olevien keinojen lisäksi myös rikoslain säännöksin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on perehtynyt lausuntopalautteen johdosta hallituksen esitykseen esityksen jatkovalmistelussa tehtyihin muutoksiin, jotka ovat esityksen mukaan luonteeltaan pääasiassa selventäviä eivätkä ne koske ehdotetun sääntelyn perusratkaisuja, eikä sosiaali- ja terveysministeriöllä ole tältä osin lausuttavaa.

Erityisasiantuntija Jenni Kangas

Liitteet

Jakelu Eduskunta, hallintovaliokunta

Tiedoksi STM Sosiaali- ja terveysministeri

STM Sosiaaliturvaministeri